

การสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Enhancement of Morality and Ethics of Students Attending Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School

สุขสันต์ ทิศกะโทก¹ วรวรรณ อุบลเลิศ² และ สุทัศน์ แก้วคำ³

Suksan Tiskatok¹ Worrawan Ubonlert² and Suthad Kaewkham³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) ศึกษาวิธีการสร้างเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน และ 3) ศึกษาผลการสร้างเสริมและข้อเสนอแนะด้านคุณธรรมและจริยธรรมกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียน จำนวน 50 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 110 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์โดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันปัญหานักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามคือ นักเรียนขาดการมีวินัย ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความประหยัด ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา กรุณา และขาดการปฏิบัติตามหลักศาสนา และพบว่านักเรียนขาดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ใช้สิ่งของส่วนตัวและสิ่งของโรงเรียนอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีความจริงจังในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันยังหลีกเลี่ยงงานบ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น

2. ผลการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จากการสังเกตจากการจัดกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย มีการปฏิบัติรวม 48 คน คิดเป็นร้อยละ 95.42 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 90

3. จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) และมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประพฤติตนในการเป็นอยู่อย่างเหมาะสมตามสภาพของนักเรียน ($\bar{x} = 4.47$) มีการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อยและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.45$) และมีการอบรมนักเรียนไม่ให้ตามแฟชั่น ไม่ยึดติดเยื้อห่อไม่ตามกระแส ($\bar{x} = 4.45$)

คำสำคัญ : การเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objective of the research was to study 1) the condition on the morality and ethics of Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School's students. 2) methods of which in order to enhance morality and ethics of students. 3) the result of the Enhancement and advice on Morality and Ethics. The sampling group comprised 50 students, was conducted using 15 co-researchers and 110 persons of group contributors, selected by simple random sampling, in lottery selection. Research tool Was observation form, interview form and rating scale questionnaire classified in 5 levels, 48 questions. The reliability was 0.98. Partial correlation in each question of statistical significance was at 0.5. The data analyzed by computer to study on, percentage, mean, Standard deviation. The data collection was a structured interview, collected and analyzed the data in the form of descriptive analysis.

The results of the research were as follows:

1. The problem of students on current condition at Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School is lacking of discipline, honesty, responsibility, generosity, kindness and practice of their religion. It was found that students lacked of diligence on their study, carelessly used both personal belongings and school supplies. They were not sincere in helping each other. Meanwhile they kept trying to avoid in household chore and refused to help their parents to name a few.

2. The result of the analysis the enhancement of morality and ethics of Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School's students activities was Revealed from the observation of the target group, found that the total practices had 48 students, rated in 95.42 which was passed the criteria set.

3. Overall, the assessment of the enhancement of morality and ethics of Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School's students found that the practice was at high level ($\bar{x}=4.37$). The practices mean were at high level in each part respectively from the first three sequences as follow, behaving appropriately in being conditions of students ($\bar{x}=4.47$), praising students who had neat behavior and set a good example ($\bar{x}=4.45$) and training students not to follow fashion and not identified by the current brands ($\bar{x}=4.45$). In contrast, training students to awareness about helping others and always considered the work themselves, had the lowest practice mean.

Keywords : Enhancement of Morality and Ethics

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงออกที่ผิดศีลธรรม การเห็นผิดเป็นชอบ เป็นต้น อันเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมถอยทางศีลธรรม เกิดปัญหาสังคมซึ่งหลายฝ่ายต่างเร่งแก้ไข เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริตรักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม และมีระบบคุ้มครองทางสังคมที่ดี โดยต่างหวังว่า การศึกษาจะเป็นกระบวนการช่วยสร้างคนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : คำนำ) การถดถอยทางศีลธรรมและจริยธรรม (Moral Backsliding) หรือวิกฤติทางศีลธรรมและจริยธรรม หรือการไม่มีศีลธรรมและจริยธรรม ปรากฏการณ์ทางคุณลักษณะของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนในลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ขาดความรับผิดชอบ ใช้เสรีภาพโดยขาดความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ใช้จ่ายเงินเกินกำลังความสามารถ ขาดความอดทน ขาดความเพียร ไม่มีวินัย ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีความเมตตากรุณา สังคมขาดความยุติธรรม การถดถอยทางศีลธรรมดังกล่าวจึงเกิดความพยายามจากสังคมที่จะสร้างคุณลักษณะที่มีศีลธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น หากปล่อยให้เกิดปรากฏการณ์ขาดศีลธรรม และจริยธรรมที่กล่าวมาแล้วนี้ สังคมไทยต้องมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความเสื่อมในทุกๆด้าน ส่งผลให้เกิดปัญหาแก่สังคม และประเทศชาติอย่างมากมาย และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย และสังคมไทยที่จะร่วมมือ และแข่งขันกับสังคมโลกได้อย่างมีเกียรติ มั่นคง และยั่งยืน สภาพดังกล่าวจึงเป็นปัญหาสำคัญของชาติที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการหล่อหลอม กล่อมเกลา และปลูกฝังพัฒนาเด็กและ

เยาวชน และประชาชนในชาติจะต้องทบทวนตรวจสอบการจัดกิจกรรม และกระบวนการทางการศึกษาที่ผ่านมาว่าสามารถพัฒนาและปลูกฝังหล่อหลอมผู้เข้ารับการศึกษอบรมได้มากน้อยเพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องแสวงหาแนวทางและกิจกรรม ตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมที่จะมีพลัง และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปลูกฝัง และหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนได้ซึมซับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหล่านั้นเข้าไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล จนกลายเป็นวิถีดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลในที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เป็นการวางกรอบแนะแนวทางในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2-3) ดังนั้น เพื่อสนองเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือ ถ้าบุคคลเป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาทั้งตัวบุคคลและสังคมไทยให้เจริญในทุกๆด้านทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความสงบสุข การพัฒนาเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจึงถือเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนที่จะต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งปัญญา ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรม

การจัดการศึกษาแก่เยาวชนนับเป็นรากฐานที่ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม

จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 23) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติ ซึ่งมีการผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่สังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในยุคบริโภคนิยม ตกเป็นทาสของวัตถุ เมื่อไม่มีก็ต้องดิ้นรน ขวนขวายหาให้ได้ แม้แต่อาหารร่างกายเข้าแลกกับโทรศัพท์มือถือเพียงเครื่องเดียว เยาวชนก็ทำได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2-3) ขณะเดียวกันสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและการศึกษา การพัฒนาประเทศมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยเฉพาะคุณธรรม และจริยธรรม ปัญหาต่างๆ จึงเกิดขึ้นตามมา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาที่นักเรียนบางส่วนไม่ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ได้แก่ ปัญหายาเสพติด การพนัน สุรา ทะเลาะวิวาท การแต่งกายไม่สุภาพ ขาดสัมมาคารวะ และขาดความรับผิดชอบ (สุสารี วิวัฒน์ศุภกรม, 2548 : 12) โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับช่วงมาจากสถาบันครอบครัว โรงเรียนนอกจากจะให้วิชาความรู้แล้วยังคงอบรมจรรยา มารยาทเพื่อให้เด็กเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าของชาติในอนาคต แต่ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนขาดคุณธรรมไปมากขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ กิริยามารยาทไม่อ่อนน้อมแต่งกายไม่เหมาะสมตกเป็นทาสของวัตถุนิยมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับวันจะเป็นปัญหานักขึ้นเรื่อย ๆ จึงควรที่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนเสียแต่เริ่มต้น สถานศึกษาที่ควรจะทำหลักสูตรให้

สอดคล้องกับโครงสร้างของสังคมไทยให้เยาวชนได้ภาคภูมิใจกับวัฒนธรรมไทยรักชาติและรักภูมิปัญญาในท้องถิ่น และคุณธรรม จริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 5)

การจัดการศึกษาทุกวันนี้ครูส่วนใหญ่ยกย่องแต่คนที่เรียนหนังสือเก่ง สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่เก่งแต่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบช่วยเหลือส่วนรวม มีน้ำใจกับเพื่อนกลับไม่ได้รับการยกย่อง คุณธรรมจริยธรรมของเด็กไทยจะดีขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบ้านและโรงเรียนที่ต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากขึ้น ทั้งนี้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาในระบบปกติที่นำหลักพุทธธรรมหรือองค์ความรู้ที่เป็นคำสอนในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีจุดเน้นสำคัญคือ การนำหลักธรรมมาใช้ในระบบพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษาจัดเป็นระบบวิถีชีวิตนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกิน อยู่ ดู ฟังเป็น คือ ใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อชีวิต การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวจะผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติอบรม ทั้งศีลหรือพฤติกรรมหรือวินัย ในการดำรงชีวิตที่ดีงามสำหรับตนเองและสังคม สมาธิหรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพมีจิตใจตั้งมั่นเข้มแข็ง สงบสุข และปัญญาที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) โดยมีครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกัลยาณมิตรสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 ก : 12-13) รวมทั้งมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 1 ของการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นก็คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและ

ค่านิยมพึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัดสิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 9)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาวิธีการในการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาผลการสร้างเสริมและข้อเสนอแนะการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวทางการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 7 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

1. วินัย
2. ความรับผิดชอบ
3. การปฏิบัติตามหลักศาสนา
4. ซื่อสัตย์สุจริต
5. ความเมตตา กรุณา
6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
7. การประหยัด

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

กลุ่มศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 30 คน ประกอบด้วย
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 60 คน
3. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 50 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
กลุ่มศึกษาและกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย กลุ่มผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 10 คน
- 1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 60 คน ประกอบด้วย นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกว่ามีพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมดี จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่คัดเลือกว่ามีพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมดี จำนวน 5 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 50 คน
2. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 50 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสังเกต ศึกษาเอกสารซึ่งเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง การศึกษาบริบทของโรงเรียน เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสอบถาม เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบสำหรับ การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ได้ดำเนินการโดยการศึกษาข้อบ่งชี้และเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน จากกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบของการประเมินครอบคลุมกรอบแนวคิดทั้ง 7 ด้าน

2.1.2 แบบสอบถามผลการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ได้ดำเนินการโดยการศึกษาข้อบ่งชี้และเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบของการประเมินครอบคลุมกรอบแนวคิดทั้ง 7 ด้าน

3. แบบสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบแนวทางการจัดทำแบบสัมภาษณ์

3.1 กำหนดแหล่งที่มาของเครื่องมือซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3.1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ประกอบการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน

3.3 นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมด้าน เนื้อหา ภาษา และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำให้มีความเหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษา

3.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมและเนื้อหาที่จะศึกษา รวมไปถึงความถูกต้องและความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และกระบวนการประเมินผล

3.5 ปรับปรุงเครื่องมือตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน

2. ใช้แบบสังเกต ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3. ใช้แบบสอบถาม ผลการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ประกอบการเก็บข้อมูลในระหว่างการประเมินผลการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การสร้างเสริมคุณธรรมและ

จริยธรรมของนักเรียนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4. ใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดกิจกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม การสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการประชุมผลการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดทำข้อมูล

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และแยกประเภทตามชนิดของเครื่องมือ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการแยกประเภทที่มีความสมบูรณ์และถูกต้องมาตรวจสอบโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) (สุภางค์ จันทวนิช, 2547 : 38) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 การตรวจสอบข้อมูลด้านข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบว่า ความแตกต่างด้านเวลา ด้านสถานที่ และด้านบุคคล ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนไปหรือไม่

1.2.2 การตรวจสอบข้อมูลด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในกรณีที่ไม่นับใจในตัวผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจะกระทำการตรวจสอบโดยเปลี่ยนผู้สังเกต อาจเป็นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าหรือวิทยากร เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

1.2.3 การตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีที่ต่างหากัน คือ จากการสังเกต การประเมิน การสัมภาษณ์ และการ

บันทึกข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสรุปข้อมูลพร้อมกับการนำเสนอโดยวิธีการบรรยาย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหานักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คือนักเรียนขาดการมีวินัย ขาดความความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความประหยัด ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตากรุณา และขาดการปฏิบัติตามหลักศาสนา และพบว่านักเรียนขาดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ใช้สิ่งของส่วนตัวและสิ่งของโรงเรียนอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีความจริงใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันยังหลีกเลี่ยงงานบ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง บ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมขาดคุณธรรมที่พบนี้ เมื่อครูให้คำกล่าวและการอบรมนักเรียนรู้สึกคล้ายว่าครูคอยจับผิดตนและไม่ปฏิบัติตาม

2. ผลการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์การสังเกตจากการจัดกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายมีการปฏิบัติรวม 48 คน คิดเป็นร้อยละ 95.42 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 90

3. ผลการประเมินการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยส่วนรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

ประพัตินในการเป็นอยู่อย่างเหมาะสมตามสภาพของนักเรียน ($\bar{x} = 4.47$) มีการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อยและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.45$) และ มีการอบรมนักเรียนไม่ให้อ่านหนังสือที่ไม่ดีหรือไม่ดีตามกระแส ($\bar{x} = 4.45$) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการอบรมนักเรียนให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเสมอและถือเป็นกิจตนเอง การสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีพฤติกรรมดีขึ้น ก่อนพัฒนาทุกคนมีปัญหาเมื่อดำเนินการประชุมร่วมกัน มีการนิเทศ กำกับติดตามและดูแลนักเรียนแล้ว ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหานักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีปัญหานักเรียนขาดการมีวินัย ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความประหยัด ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา กรุณา และขาดการปฏิบัติตามหลักศาสนา และพบว่านักเรียนขาดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ใช้สิ่งของส่วนตัวและสิ่งของโรงเรียนอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีความจริงจังในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันยังหลีกเลี่ยงงานบ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมขาดคุณธรรมที่พบนี้ เมื่อครูให้คำกล่าวและการอบรมนักเรียนรู้สึกคล้ายว่าครูคอยจับผิดและไม่ปฏิบัติตาม จึงได้มีการปรึกษาหารือกันเพื่อนำปัญหาที่ได้ไปแก้ไขและพัฒนาการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนได้เกิดพฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น ได้มีการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล เพื่อให้นักเรียนได้เข้าร่วมรณรงค์สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อนำผลการประเมินจากการสังเกตที่ได้ไปแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยการสังเกตพฤติกรรม และการสอนสอดแทรก

คุณธรรมและจริยธรรมของครูด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของออสกูเธอร์ (Osguthorpe, 2006 : 158-A) เวียงฟ้า ทายัง (2553 : 89-90) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้นการปรับเปลี่ยนขั้นตอนการจัดกิจกรรมทำให้การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบรรลุตามความมุ่งหมายทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคุณธรรมจริยธรรมบรรลุผลตามกรอบที่ตั้งเป้าหมายไว้ อภิสิริภพ สenna (2553 : 95-96) พบอะไรด้านความมีระเบียบวินัย นักเรียนส่วนมากจะมาโรงเรียนสายไม่ทันทำความสะอาดเคารพธงชาติ การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนขาดความซื่อสัตย์สุจริตด้านความเมตตากรุณา นักเรียนบางคนขาดความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านความขยันประหยัด นักเรียนบางคนขาดความคิดที่จะประหยัดและอดออม ด้านความมีมารยาทสุภาพ อ่อนน้อม นักเรียนบางคนขาดความสุภาพอ่อนน้อม ปัญหาด้านจริยธรรม

2. ผลการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่านักเรียนมี 48 คน คิดเป็นร้อยละ 95.42 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 90 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยผ่านการปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และขอความร่วมมือกันครูในโรงเรียนให้ช่วยกันดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบดีขึ้น และเมื่อสังเกตที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การประเมินก็อยู่ในระดับมากนั้นเป็นผลจากการดำเนินการหลังพัฒนาโดยการนำกลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ของนักเรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุวดี ศรีพรหมษา (2552 : 97-98) ที่พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือการนิเทศภายในทำให้นักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ เป็นที่น่าพอใจโดยหลังจากที่นักเรียนได้ทำโครงการร่วมกันเป็นกลุ่มแล้ว นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่น่าพอใจบรรลุตามจุดมุ่งหมาย นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มาเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียน นักเรียนเข้าห้องสมุดใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นพระครูถาวรโพธารักษ์ ปราณี (2551 : 89-100) ที่พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นแต่จะมีปัญหากับนักเรียนชาย ซึ่งเป็นปัญหาความผิดเล็กน้อยไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด แต่พฤติกรรมของนักเรียนชายที่พบ ได้รับการแก้ไข และผลเป็นที่น่าพอใจ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และแก้ไขเป็นรายบุคคลต่อไป และ สิริบุรณ์ รักชาวศ์ (2554 : 110-111) ที่พบว่าการพัฒนาคุณธรรมด้านวินัยนักเรียนด้วยกลยุทธ์การประชุมระดมสมอง และกิจกรรมอบรมพุทธานุสรณ์ กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำคุ้มทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ระดับมากทุกด้าน

3. ผลการประเมินการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยส่วนรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ตลอดทั้งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ หลังการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีการประชุมปรึกษาและระดมความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและดูแล เพื่อปรับ

เปลี่ยนพฤติกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ จันทรเจริญ (2551 : 96-97) ที่พบว่าการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา นักศึกษามาเรียนไม่ทันเวลากิจกรรมตอนเช้า และพบปัญหาการทำงานเสร็จไม่ทันกำหนดเวลาที่มอบหมาย หลังจากดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพบว่านักศึกษามี การพัฒนา ความมีคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 2 ด้านดีขึ้น และผลจากการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าการดำเนินการพัฒนาดังกล่าวเป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลที่เกิดจากปฏิกิริยาสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่มีขั้นตอนต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอซากะวี่ (Osakwe, 2001 : 12057-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในไนจีเรีย) การวิจัยครั้งนี้ต้องการเสนอพัฒนาการของหลักสูตรการสอนของครูโดยมีแบบอย่างพัฒนาการของโคลเบอร์ก ซึ่งกล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้นทีละขั้น ในโครงสร้างทั้ง 6 เป็นลำดับ อันเป็นผลจากการปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทุกคนจะต้องผ่านขั้นตอน โดยไม่มีใครกระโดดข้ามขั้น แต่ว่าก้าวช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะเปลี่ยนจริยธรรมขั้นหนึ่งไปยังอีกขั้นหนึ่งในการนี้อาจช่วยได้โดยการชี้แจงอภิปราย ซึ่งต้องมีการนำเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาของโคลเบอร์ก นำไปสู่สถานการณ์ที่ขัดแย้ง สถานการณ์เช่นนี้ครูในฐานะผู้นำต้องรู้ทักษะการชี้แจงรูปแบบพัฒนาการทางจริยธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิวา จันทรพัฒน์ (2548 : 155 - 157) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคำนึงถึงที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการ

ศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี จัดการเรียนการสอน คุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองสอน ใช้วิธีการบอกและแนะนำ มีนิทานเป็นสื่อและการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ คือ การพานักเรียนไปวัด แต่ยังพบว่ามีการใช้หนังสือเป็นอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียน และพบว่าครูมีการปลูกฝังพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญู ความเมตตา การมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหา นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คือ นักเรียนขาดการมีวินัย ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความประหยัด ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา กรุณา และขาดการปฏิบัติตามหลักศาสนา เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมขาดคุณธรรมที่พบนี้ เมื่อครูให้คำกล่าวและ การอบรมนักเรียนรู้สึกกลัวว่าครูคอยจับผิดตนและไม่ปฏิบัติตาม

2. ผลการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์การสังเกตจากการจัดกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายมีการปฏิบัติตาม 48 คน คิดเป็นร้อยละ 95.42 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 90

3. ผลการประเมินการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยส่วนรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประพฤติตนในการเป็นอยู่อย่างเหมาะสมตามสภาพของนักเรียน

($\bar{x} = 4.47$) มีการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อยและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.45$) และมีการอบรมนักเรียนไม่ให้เป็นตามแฟชั่น ไม่ยึดติดยึดถือไม่ตามกระแส ($\bar{x} = 4.45$)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัญหาสภาพปัจจุบันปัญหาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ซึ่งสภาพปัญหาหลักในขณะนี้ คือ พฤติกรรมนักเรียนขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความประหยัด ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความกตัญญู และพบว่านักเรียน ขาดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ใช้สิ่งของส่วนตัวและสิ่งของโรงเรียนอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีความจริงจังในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันยังหลีกเลี่ยงงานบ้านไม่ช่วยเหลือผู้ปกครอง เป็นต้น ครูควรนำวิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมขาดคุณธรรมที่พบนี้ไปว่ากล่าวตักเตือนและการอบรมนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้ดีขึ้น

2. ผลการวิจัยที่พบว่า มีการอบรมนักเรียนให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเสมอเป็นกิจตนอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้บริหารและครู ควรให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการรณรงค์เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นให้มากขึ้น

3. ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนประพฤติตนในการเป็นอยู่อย่างเหมาะสมตามสภาพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารและครู ควรดำเนินการช่วยกันรณรงค์จัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่อย่างเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2547). **คู่มือการพัฒนาคุณธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
- จักรพันธ์ จันทรเจริญ. (2551). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจรักไทย อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.)
- พระครูถาวรโพธิรักษ์ ปราณี. (2551). **การพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดลิขิตอน อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี**. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.)
- ยุวดี ศรีพรหมษา. (2552). **การดำเนินงานสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านภูตะคาม อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร**. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.)
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์. (2548). **บทบาทของครูต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาสาตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.)
- เวียงฟ้า ทายัง. (2553). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน บ้านปากพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.)
- สิริบูรณ์ รักษาวงศ์. (2554). **การพัฒนาคุณด้านวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.)
- สุภางค์ จันทวานิช. (2547). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุสารี วิวัฒน์ศุภกรม. (2548). **จรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง**. (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **คู่มือการพัฒนาคุณธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิสิทธิ์พ สenna. (2553). **แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้วิถีพุทธสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Osakwe, Vincent Chukwuka. (2001, February). "Some Relationships Between Cognitive Development Role-Taking Activity and Level of Moral Development," **Dissertation Abstracts International**. 44(2) : 12057-A.
- Osguthorpe, Richard D.(2006, February). "On the Relationship Between the

Moral Character of a Teacher and
the Moral Development of a
Student,” **Dissertation Abstracts
International**. 66(8) : 2875-A.

RMU PRESS